

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Respons

Nicaragua: Demonstrasjoner mot myndighetene i perioden april–juni 2018 og påfølgende reaksjoner

- Hvilke reaksjoner har demonstranter blitt møtt med av nicaraguanske myndigheter under og etter protestbølgen i perioden april–juni 2018?
- Foregår det fortsatt demonstrasjoner mot myndighetene i Nicaragua?

Kildesituasjonen

Landinfo har ikke mottatt mange henvendelser om Nicaragua tidligere, siden svært få borgere av Nicaragua har kommet til Norge som asylsøkere.

Landinfo har aldri besøkt landet og kildegrunnet er dermed noe begrenset. I tillegg til å bruke skriftlige kilder, har Landinfo konsulert flere muntlige kilder: en forsker ved Universitet i Oslo, en forsker ved et universitet i Mellom-Amerika og en representant for en norsk organisasjon med fokus på Latin-Amerika. Alle disse er svært oppdaterte på situasjonen i Nicaragua. Det er imidlertid flere forhold som utlendingsmyndighetene ønsker å belyse som disse kildene ikke kan svare helt konkret på.

Landinfo har i det følgende sammenstilt den informasjonen vi har fremskaffet innenfor disse rammene.

Bakgrunn

Fra april til juli 2018 ble mer enn 300 personer drept i protestene mot Nicaraguas president Daniel Ortega og hans styre. Bakgrunnen for demonstrasjonene var blant annet presidentens plan om kutt i pensjonsutbetalinger og økning i inntektsskatten. Flertallet av ofrene var ubevæpnede demonstranter som ble drept av politiet eller paramilitære lojale mot presidenten.

Daniel Ortega var president i Nicaragua fra 1985 til 1990, han tok den gang over etter diktatoren Anastasio Somoza. Ortega var en av lederne for frigjøringskrigen til den sandinistiske frigjøringsfronten (Frente Sandinista de Liberación Nacional, FSLN). Ved presidentvalget i 1990 tapte Ortega for Violeta Chamorro.

Ortega deltok i alle presidentvalg etter sin avgang i 1990. Han vant valget høsten 2006. Siden sin forrige presidentperiode hadde Ortega markant skiftet politisk kursendring og sto nå for et mer kristeninspirert budskap og tettere bånd til Nicaraguas næringsliv. Samtidig var hans

Respons Nicaragua: Demonstrasjoner mot myndighetene i perioden april-juni 2018 og påfølgende reaksjoner

tidligere revolusjonære anti-USA-retorikk blitt tonet ned. Ortega knyttet allianser med tidligere fiender og har etter hvert stått for en helt annen politikk enn sin tidligere venstreorienterte og revolusjonære linje (SNL 2019).

Flere kritikere anklager Ortega for å gjøre Nicaragua stadig mer autoritært gjennom sine år som president, blant annet ved at det har blitt vanskeligere for opposisjonen å stille til valg. Han har også gitt venner og familie viktige jobber i byråkrati og rettsvesen. Mange av hans nærmeste har fått sentrale politiske stillinger. Særlig Ortegas ektefelle, Rosario Murillo, har blitt en fremstående politiker i Nicaragua. Hun ble visepresident etter valget i 2016, da Ortega ble gjenvalgt med 72 % av stemmene. Den økende støtten er grunnet populære politiske tiltak, men også av rent valgtekniske årsaker med endringer i valgloven til fordel for Ortega (SNL 2019).

Politiske partier møter juridiske og praktiske hindringer for å kunne fungere og partiledere blir raskt enten diskvalifisert eller «tatt inn i varmen» av Ortega-vennlige institusjoner. Medlemskap i Ortegas parti FSLN er også nærmest et uformelt krav for å oppnå posisjoner. Lovgiverne må følge partiets føringer, ellers risikerer de å miste sin posisjon (Freedom House 2019).

Demonstrasjonene i 2018 og reaksjoner fra myndighetene

Flere organisasjoner har rapportert om drap og arrestasjoner i forbindelse med demonstrasjonene mot president Ortega og hans regime. Demonstrasjonene startet 18. april 2018. Bare i løpet av april ble minst 28 demonstranter drept, over 400 skadd og mange anholdt eller savnet da myndighetsstyrker gikk mot demonstranter som protesterte mot blant annet økning av inntektsskatten og kutt i pensjonsordningen i landet. I mai rapporterte Amnesty at i løpet av april og mai ble 70 personer drept og hundrevis skadd (Amnesty 2018a; Associated Press 2019; HRW 2018a).

Demonstrasjonene fortsatte utover sommeren. Ifølge professor i statsvitenskap Benedicte Bull (2018) krevde volden i Nicaragua over 300 menneskeliv fra demonstrasjonene startet i april og til juli 2018. UN News Service viser til 317 drepte og mer enn 1830 skadde per august 2018 (UN News Service 2018). Den interamerikanske kommisjonen for menneskerettigheter (IACHR) oppgir det samme antallet drepte i november 2018, minst 317 drepte og over 2000 skadde. IACHR oppgir videre at de ikke kjenner til antallet arresterte i forbindelse med demonstrasjonene (som sitert i UNHCR 2018). Nicaraguan Center for Human Rights (som sitert i Reuters 2019) referer til 500 arresterte i forbindelse med demonstrasjonene. Ifølge en representant for en norsk organisasjon med fokus på Latin-Amerika ble ca. 1000 personer arrestert i perioden april til sensommeren 2018. Antallet arresterte er altså usikkert. Kilden kjenner ikke til hvorvidt noen av disse har blitt domfelt (telefonsamtale, februar 2019).

Ca. 50 000 har forlatt Nicaragua og reist til utlandet (Associated Press 2019). Landinfo forstår tallet fra Associated Press slik at også dette skjedde i perioden april–juli 2018.

Amnesty skriver at selv om studenter er de som først og fremst har demonstrert, blir også andre utsatt for overgrep. Dette kan gjelde enhver annen som er så uheldig å havne i myndighetenes søkelys, inkludert barn, mødre av ofre og medlemmer av kirken (Amnesty 2018b).

Associated Press viser til menneskerettighetsorganisasjoners rapportering om fysisk mishandling og tortur av personer som ble satt i varetekt. I tillegg mistet mange jobben og studenter ble kastet ut fra universitetene (Associated Press 2019). Ifølge den tverrfaglige

Respons Nicaragua: Demonstrasjoner mot myndighetene i perioden april-juni 2018 og påfølgende reaksjoner

ekspertgruppen GIEI¹ ble fredelige demonstranter utsatt for mishandling og skutt på med skarpt av nicaraguanske myndigheter. Dette skjedde ikke bare under gatedemonstrasjoner, men også ved demonstrasjoner ved universitetene og andre offentlige steder (GIEI 2018).

Representanten for den norske organisasjonen opplyser at personer som deltar i demonstrasjoner løper en stor risiko og at myndighetene følger med på hvem som deltar i protestene og griper inn mot disse. Kilden viser også til at for eksempel legestudenter er redde for å gi medisinsk hjelp til demonstranter som blir skadd, av frykt for selv å bli utsatt for overgrep. Kilden opplyser videre at det er tydelig at politiet har fått beskjed fra presidenten om å slå hardt ned mot demonstrantene og viser til at presidenten har full kontroll over politiet (telefonsamtale, februar 2019).

Journalister som har forsøkt å skrive om hendelsene har blitt utsatt for trakassering, angrep og arrestasjoner siden demonstrasjonene startet i april 2018. To utenlandske journalister har blitt sendt ut av landet. Kritiske nyhetskanaler har vært stengt i perioder og uavhengige nyhetsmedier har gjentatte ganger vært offer for cyberangrep. I tillegg har flere menneskerettighetsorganisasjoner fått kansellert sin formelle registrering og måttet legge ned sitt arbeid (HRW 2018b).

Foregår det fortsatt demonstrasjoner mot myndighetene i Nicaragua? Og arresteres fortsatt demonstrantene?

President Ortega har ikke gitt opp å kutte pensjonsutbetalingene og har strammet grepet ved å lansere en ny plan med å kutte pensjonene 30 til 40 %, i tillegg til å øke inntektsskatten. Befolkningen er sterkt bekymret for hva som kan skje (Associated Press 2019).

Situasjonen i landet er ikke endret, situasjonen for befolkningen har ikke blitt noe bedre og presidenten gir lite rom for å kritisere myndighetene. Det demokratiske handlingsrommet er svært begrenset. Demonstrasjonene har imidlertid roet seg, og på overflaten virker nå alt mye roligere, ifølge den norske organisasjonen (telefonsamtale, februar 2019).

Flere kilder viser til at til tross for at den politiske situasjonen i landet ikke er endret, har det etter september 2018 foregått langt færre demonstrasjoner enn i perioden fra april til juli 2018. Noen demonstrasjoner pågår fortsatt, men i langt mindre målestokk (Associated Press 2019; forsker A, e-post februar 2019; forsker B, telefonsamtale februar 2019).

Grunnene til at langt færre demonstrerer er flere. Flere kilder trekker frem en kombinasjon av tretthet i befolkningen og frykt (Associated Press 2019; forskere A og B; representant for en norsk organisasjon).

Forsker A, som jobber i Mellom-Amerika og som kjenner forholdene i Nicaragua godt (e-post, januar 2019), viser også til at grunnen til at demonstrasjonene har blitt færre kan være at veldig mange har forlatt Nicaragua og krysset grensen til Costa Rica. I tillegg har den økonomiske situasjonen i landet blitt så alvorlig at mange har mer enn nok med å brødfø seg og sine, og har ikke tid og krefter til å delta i demonstrasjonene.

¹ Denne tverrfaglige ekspertgruppen ble kastet ut fra Nicaragua av myndighetene én dag før deres granskningsrapport om hendelsene fra april 2018 ble offentliggjort.

Det forventes at flere sporadiske demonstrasjoner vil skje utover i 2019, ifølge Garda World (2019).

Senere tids overgrep mot demonstranter

Det er mindre informasjon om overgrep mot demonstranter, noe som blant annet kan forklares med at demonstrasjonene nå foregår i mindre målestokk og omfatter færre deltakere. Ifølge en forsker i Mellom-Amerika (forsker A, e-post februar 2019) rapporteres det fortsatt jevnlig om arrestasjoner av demonstranter, men også andre som anklages for politisk organisering arresteres.

En forsker ved UiO (forsker B, e-post februar) viser til en leder av en bondeorganisasjon som nettopp fikk en fengselsdom på 216 år, selv om landets konstitusjon sier at ingen kan sitte mer enn 30 år i fengsel. Opposisjonelle anser dermed dommen for å være politisk, overdreven og latterlig. Bondelederen, Madardo Mairena, var med på å lede demonstrasjonene mot Daniel Ortega i 2018. Mairena er blant annet dømt for å være hjernen bak drapet på fem politimenn som døde i forbindelse med demonstrasjoner sør i landet, i tillegg til kidnapping av to myndighetspersoner. Mairena er lederen av en bevegelse som har protestert mot utbygging av et vannprosjekt (Lopez 2019).

Ifølge Reuters var det ca. 600 politiske fanger i Nicaragua per februar 2019 (Lopez 2019).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Amnesty International (2018a, 21. april). *Nicaragua: State must stop repressing demonstrators after 10 are killed*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/04/nicaragua-state-must-stop-repressing-demonstrators-after-10-are-killed/> [lastet ned 12. februar 2019]
- Amnesty International (2018b, 18. juli). *Nicaragua: Government must end repression after three months of senseless slaughter*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/07/nicaragua-government-must-end-repression-after-three-months-of-senseless-slaughter/> [lastet ned 12. februar 2019]

Respons Nicaragua: Demonstrasjoner mot myndighetene i perioden april-juni 2018 og påfølgende reaksjoner

- Associated Press (2019, 11. februar). Fears Rise in Nicaragua Over New Social Security Overhaul. VOA. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/fears-rise-in-nicaragua-over-new-social-security-overhaul/4782139.html> [lastet ned 18. februar 2019]
- Bull, B. (2018, 24. april). Nicaragua må samles. *Dagsavisen*. Tilgjengelig fra <https://www.dagsavisen.no/verden/nicaragua-ma-samles-1.1176688> [lastet ned 12. februar 2018]
- Freedom House (2019, 4. februar). *Freedom in the World 2019 – Nicaragua*. Washington D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://www.ecoi.net/en/document/2002615.html> [lastet ned 18. februar 2019]
- Gardaworld (2019, 23. januar). *Nicaragua: Business groups plan protest in Managua January 24/update 57*. Montreal: GardaWorld. Tilgjengelig fra <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/197096/nicaragua-business-groups-plan-protest-in-managua-january-24-update-57> [lastet ned 18. februar 2019]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2018a, 27. april). *Nicaragua: Pretests leave Deadly toll*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2018/04/27/nicaragua-protests-leave-deadly-toll> [lastet ned 12. februar 2019]
- HRW (2018b, 14. desember). *Nicaragua: Government Crackdown on Media, Activists*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2018/12/14/nicaragua-government-crackdown-media-activists> [lastet ned 25. februar 2019]
- GIEI, dvs. OAS Interdisciplinary Group of Independent Experts (2018, 25. desember) NICARAGUA: Report on the Violence Events between April 18 and May 30, 2018 by the Interdisciplinary Group of Independent Experts (GIEI). Hastings, MN: Winds of Peace Foundation. Tilgjengelig fra <https://peacewinds.org/nicaragua-report-on-the-violence-events-between-april-18-and-may-30-2018-by-the-interdisciplinary-group-of-independent-experts-giei/> [lastet ned 20. februar 2019]
- Lopez, I. (2019, 19. februar). Nicaraguan farmer who protested Ortega gets 216-year prison sentence. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-nicaragua-protests/nicaraguan-farmer-who-protested-ortega-gets-216-year-prison-sentence-idUSKCN1Q803P> [lastet ned 25. februar 2019]
- SNL, dvs. Store Norske Leksikon. *Daniel Ortega*. (sist endret 3. januar 2019). Oslo: SNL. Tilgjengelig fra https://snl.no/Daniel_Ortega [lastet ned 12. februar 2019]
- Reuters (2019, 26. januar). European parliament scolds Nicaragua over 'democratic crisis'. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-nicaragua-protests/european-parliament-scolds-nicaragua-over-democratic-crisis-idUSKCN1PK0RF> [lastet ned 27. februar 2019]
- UN News Service (2018, 9. august), Nicaragua must end 'witch-hunt' against dissenting voices - UN human rights experts. *UN News Service*. Tilgjengelig via <https://www.refworld.org/docid/5bc495046.html> [lastet ned 22. februar 2019]
- UNHCR (2018, november). *Fact Sheet. Nicaragua Situation*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNHCR%20Nicaragua%20Situation%20Fact%20Sheet%20-%20November%202018.pdf> [lastet ned 26. februar 2019]

Muntlige kilder

- Forsker A. Norsk forsker i Mellom-Amerika. E-post korrespondanse 10. januar 2019.
Kilden har jobbet og bodd i Mellom-Amerika i mange år og er godt oppdatert på alle land i Mellom-Amerika.
- Forsker B. Forsker ved Universitetet i Oslo. Telefonsamtale 20. februar 2019.
Kilden jobber til daglig med Latin-Amerika studier.
- Representant for en norsk organisasjon i Oslo. Telefonsamtale 21. februar 2019.

Respons Nicaragua: Demonstrasjoner mot myndighetene i perioden april-juni 2018 og påfølgende reaksjoner

Kilden har jobbet i Mellom-Amerika i flere perioder og har i mange år jobbet med Nicaragua i en organisasjon i Norge.

© Landinfo 2019

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.